

از زبان اسطوره

شخصیت حضرت علی (ع)

عباس محمود عقاد • سید جعفر غضبان

www.ketab.ir

سرشناسه	: عقاد، عباس محمود، ۱۸۸۹-۱۹۶۴م. Aqqad, Mahmud
عنوان قراردادی	: عبقریه الامام علی. فارسی
عنوان و نام پدیدآور	: شخصیت حضرت علی (ع) / عباس محمود عقاد؛ ترجمه و شرح سید جعفر غضبان.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات دبیر، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۰ ص.
شابک	: 978-622-648673-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق - -- فضایل.
موضوع	: Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661--virtues
موضوع	: اسلام - -- تاریخ - -- از آغاز تا ۴۱ ق.
موضوع	: Islam--History--to 661
شناسه افزوده	: غضبان، جعفر، ۱۲۷۷ -، مترجم.
رده بندی کنگره	: BP۳۷/۴
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۵۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۴۰۶۲۴۵

ناشر	:	دبیر
عنوان	:	شخصیت حضرت علی (ع)
نویسنده	:	عباس محمود عقاد
مترجم	:	سید جعفر غضبان
چاپ اول	:	۱۴۰۰
تعداد	:	۵۰۰
چاپ	:	حیدری
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۶۴۸۶-۷۳-۶

تهران، میدان انقلاب، پاساژ ایران، طبقه سوم، پلاک داخلی ۱۰۷

تلفن: ۶۶۴۱۳۷۲۶-۶۶۹۰۰۵۲۵

۶۵۰۰۰ تومان

حقیقتاً نمی‌دانم در مقدمه این کتاب شریف دربارهٔ یگانه مظهر خداوند و آن وجود منزّه از هر عیب و نقص چه بنویسم، زیرا علاوه از آنکه این بنده ضعیف و جاهل حقاً و انصافاً لیاقت ورود در این امر را ندارم، به طور قطع تاکنون هم کسی جز ائمه هدا و معصومین از آل محمد (ص) پیدا نشده است که شایستگی ورود در این بحث را داشته باشد و بتواند کماهو حقه آن وجود مبارک و نخبهٔ عالم وجود را ستایش و معرفی کند. وجود قدس مولا علی بن ابیطالب گرچه از لحاظ کسوت بشری و آنکه دارای صفات و مزایای طبیعی بوده، یک فرد از افراد بشر محسوب می‌گردد ولی خداوند متعال در ایجاد و تربیت او، بزرگ‌ترین توجه را به عالم انسانیت فرموده و بشر را به منتهای درجهٔ افتخار رسانیده است و چون در این مرحله زبان هر خطیب بلیغ و قلم هر نویسندهٔ مقتدری عاجز و زبون است، ناچار از بحث در این باب صرف‌نظر می‌نمایم.

نویسندهٔ این کتاب، آقای عباس عقاد یکی از دانشمندان و فضلا، کسی است که متجاوز از سی سال در مباحث اجتماعی مشغول تحقیق و مطالعه بوده و مرتباً نتایج تحقیقات خود را به صورت کتاب‌های نفیس و مقالات اجتماعی، علمی، ادبی و فلسفی در معرض مطالعهٔ افکار عامه قرار داده و یکی از علمای اجتماع مصر می‌باشد که در تمام اقطار ممالک اسلامی و عربی معروف بوده و تحقیقات و بیانات او در امور اجتماعی مورد تصدیق عموم دانشمندان عصر حاضر در محیط عربی است.

این دانشمند بزرگ خواسته است مطابق سلیقهٔ نویسندگان امروز، بیوگرافی امام علی بن ابیطالب (ع) را به رشتهٔ تحریر درآورد و یک یک صفات و خصایص

مولا را مورد مطالعه دقیق و بررسی کامل قرار دهد و خصایل امام را در مقابل حوادث تاریخی و همچنین دوره و عصر او را در نظر خوانندگان مجسم نماید تا قضاوتی که درباره آن وجود مبارک می‌شود، سطحی و بدون دقت نباشد. و حقاً این دانشمند عالی‌مقام به خوبی از عهده این کار مهم برآمده و جامعه مسلمانان را متوجه حقایق نموده که در قرون اول اسلام، پرده عصیبت قومی و غرور جاهلانه روی آن کشیده شده بود و دستگاه بنی‌امیه چنان با حيله و نیرنگ و صرف وجوه بیت‌المال و تهدید قتل و تهمت، حقایق را وارونه نمودند که تا چندین قرن فاصله بین مردم و حقایق زیادت‌تر و پرده و مانع بین عموم و حقیقت ضخیم‌تر گردید.

این کتاب پرده را پس زده و حقایق تاریخی را همانطور که بوده است در معرض بازدید و معاینه قرار می‌دهد و اگر در گوشه و کنار تاریخ بر افتخار امام نکاتی از نظر این دانشمند جلیل‌القدر مخفی شده است، ما با نهایت انصاف در ضمن شرح و بیان بعضی از موضوعات و در سایه انجام وظیفه پرده‌برداری از روی حقایق مکتومه به نویسنده معظم کمک کرده‌ایم و برای آنکه سلیقه خوانندگان عزیز را رعایت کرده باشیم، در این مقدمه، اجمالی از ترجمه مولا را مطابق معمول بیان می‌کنیم:

نسب مولا و نام مبارک پیشوای متقیان، علی و نام پدر بزرگوارش، ابوطالب فرزند هاشم بن عبدمناف بن قصی بن کلاب بن مره بن کعب بن لوی بن غالب بن فهر بن مالک بن نظربن کنانه بن خریمة بن مدرکه بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان تا می‌رسید به اسمعیل بن ابراهیم خلیل الله بوده است.

و کنیه مبارکش ابوالحسن و ابوالحسنین و ابوتراب می‌باشد و وجه کنیه اخیر این است که روزی رسول خدا (ص)، علی را دید که روی زمین خوابیده و بالاپوش قسمتی از بدن امام پس رفته و بدنش به خاک آلوده گردیده است. رسول خدا نزدیک شده و بالای سر علی نشست و با ملایمت علی را صدا زده و فرمود: "برخیز و بنشین، تو ابوتراب هستی!" و بعد از این واقعه، امام را با کنیه ابوتراب صدا می‌زنند ولی بنی‌امیه به تصور خود می‌خواستند این کنیه را وسیله تحقیر امام قرار دهند.

یکی از القاب امام که حتی در عهد رسول خدا معروف بود، لقب

(امیرالمؤمنین) بود و بزرگان صحابه و مهاجرین، امام را به این لقب خطاب می‌کردند.^(۱)

و رسول اکرم (ص)، علی را گاهی یعسوب‌الدین و قائد الغر المحجلین هم خطاب می‌فرمود.^(۲)

نام مبارک مادرش، فاطمه بنت اسد، یازدهمین نفری است که به رسول خدا ایمان آورد. پیغمبر (ص) آن معظمه را فوق‌العاده احترام می‌فرمود و وی را همیشه مادر خطاب می‌کرد و در موقع وفاتش، گریه زیاد نمود و خودش در لحد او رفت و خود را به خاک قبرش آلوده کرد و می‌فرمود چه مادر خوبی بودی و امروز مادرم از دنیا رفت. این بانوی مکرمه در واقعه بدر کبری، جزء زنانی بود که در جنگ حاضر و به قشون و لشکریان اسلام و زخمیان کمک می‌کرد.

و اما پدرش ابوطالب به اجماع مسلمین و امامیه مسلمان بود و بنی‌امیه به قصد توهین به مقام علوی گفتند که ابوطالب مسلمان نشد، در صورتی که به اجماع مسلمین ابوطالب برادرزاده خود رسول خدا را از شر قریش و مشرکین حفظ کرد و به فرزندش علی هم امر نمود که به رسول خدا کمک کند و اشعار بسیاری در مدح و ستایش حضرت رسول (ص) از او روایت شده و در بسیاری از کتب عامه اسلام هم تأیید گردیده. مثلاً ثعلبی در سیره حلبیه و همچنین در سیره هشامیه و ایضاً در شرح نهج‌البلاغه نوشته‌اند که ابوطالب در اشعار مسلم‌الصدر خود تصدیق به نوبت رسول خدا نموده است، مثلاً در دو بیت ذیل که جزء یکی از قصائد اوست، تصریح می‌نماید:

و دعوتنی و علمت انک صادق و لقد صدقت و کنت ثم امینا

و لقد علمت بان دین محمد من خیر ادیان البریه دینا

«ای محمد مرا خواندی و دانستم که راست می‌گویی، زیرا تو همیشه راست‌گو بودی و به این جهت به تو لقب امین داده بودند و من هم یقین کرده‌ام که دین محمد از تمام ادیان عالم بهتر است.»

۱. این قسمت را ابن ابی‌الحدید در شرح نهج‌البلاغه نقل کرده است.

۲. این قسمت را هم ابو نعیم در حلیه الاولیاء و احمد بن حنبل شیبانی در مسند و ابن ابی‌الحدید در شرح نهج‌البلاغه نقل کرده‌اند.